

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranțate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrămit.

Nr. 271.

Mercuri, 3 (15) Decembrie.

1886.

BrașovŪ, 2 Decembrie 1886.

În timpul din urmă se observă o mare febră între Sârbii din Ungaria.

E vorba de apărarea autonomiei bisericii sârbesci. Se scrie că congresul din urmă s'a amân timerăși din cauza neînțelegerilor dintre patriarhul Anghelici și majoritatea membrilor congresului.

În fața acestui fapt nemulțumirea între Sârbii crește mereu și opiniunea publică pretinde continuarea energică a luptei legale. Despre dispozițiunile, ce domnesc adă între Sârbii, cetim într'un articol al fôiei vieneze „Parlamentăr“ dela 12 Dec. a. c. între altele:

„Dela introducerea regimului lui GermanŪ Anghelici Sârbii în Ungaria și Croația se află în luptă de apărare contra atacurilor maghiare și a amestecului maghiar în autonomia bisericii slave. Sârbii nu pot suferi, ca autonomia bisericii lor să sufere vre-o restrângere. Ei stau pe basă perfectă legală, căci autonomia bisericii slave a Sârbilor e garantată prin lege. Sârbii se rațimă numai pe lege și ceru ca legea să fiă respectată...“

„Acăsta basă legală a bisericii slave o și respectăză fie care în Ungaria și Croația afară de Maghiarii liberali. Aceștia, cari cutăză a violența majoritatea covârșitoare a populațiunei, pe Slavii, Români și Germani în Ungaro-Croația, au descoperit, că poporul sârbesc își ia puterea sa morală din biserică sa slavă, căreia îi este devotată fie-care Sârbu cu trup și suflet, că prin urmare îngustarea autonomiei garantate prin lege a bisericii slave este de natură a slăbi și puterea morală a Sârbilor.“

„Alegerea patriarhului ca cap al bisericii slave garantată prin privilegiu și legi n'a fost respectată în timpul din urmă de Maghiarii; GermanŪ Anghelici a fost numit patriarh. Acestu fapt a adus poporul sârbesc în opozițiune contra lui GermanŪ Anghelici, și acăsta opozițiune nu va înceta, pe cât timp nu se va recunoște din nou alegerea garantată prin lege a patriarhului.“

„Opozițiunea Sârbilor contra lui GermanŪ Anghelici a adus cu sine, că delegații sârbi în congresul bisericesc dela Carloveț l'au părăsit. Organele sârbesci declară unanim, că GermanŪ Anghelici nu va fi niciodată recunoscut de Sârbii și provocă pe poporul sârbesc să se apere energic autonomia bisericescă garantată prin lege...“

„Tote semnele ne fac să conchidem, că Sârbii sunt decisi a se opune amestecurilor maghiare în autonomia bisericii lor până la cea din urmă consecență...“

„Sârbii știu foarte bine, că, luptându pentru autonomia lor, ei își apără caracterul slav, tradițiunile chirilo-metodiane și cele mai scumpe bunuri ideale ale națiunei slave.“

„În acăsta luptă Sârbii sunt solidari. Renunțim scriitor, archimandritul mănăstirei Grgetey, Hilarion Ruvarac, care era destinat de a fi episcopul Verșetului, a refuzat acestu post. Se dice că motive subiective au îndemnat pe acestu mult meritat bărbat cu caracter nepătat a refusa mitra episcopescă. Acestu eveniment a făcut însă o adencă impresiune asupra Sârbilor.“

„Sârbii au câștigat acum convingerea, că bărbății lor cei mai buni și adevărați patrioți au voința și curajul a sta în ajutoru poporului sârbesc în lupta sa pentru autonomia garantată prin lege a bisericii slave.“

„Nu mai încapă îndoială că Sârbii stănd pe basa legalei instituțiuni, a congresului bisericesc, sunt în pozițiune de a purta acăsta luptă, și că prin urmare abia se poate aproba ideea, de a reprezenta interesele bisericii slave în

corporațiunile politice, în dieta croată, respective în dieta ungară, ideă susținută de unii deputați sârbi în dieta croată și exprimată într'o rezoluțiune.“

„Ideea acăsta, de a căuta scutul bisericii slave în corporațiunile politice, a și fost respinsă de cătră Sârbii și atitudinea au motivat'o prin organele lor competente. Sârbii nu voru nicidcum să amestece naționalitatea și biserică slavă cu politica și acăsta procedere a lor se poate numai aproba.“

„Slavii știu foarte bine, că lupta poporului sârbesc pentru autonomia garantată prin lege a bisericii slave este o grea luptă, căci ea se îndreaptă în contra omnipotenței maghiare în Ungaro-Croația, care atacă instituțiunile legale. Slavii sunt însă convinși că gîntea sârbescă va purta acăsta luptă cu succes... În acăsta luptă va învinge de sigură puterea morală, căci terorismul și puterea brutală nu voru pute eși biruitoare asupra nobilei și sfinteii idei a moralei și religiunei...“

Austro-Ungaria și Rusia.

„Wiener Tagblatt“ e informat din Cracovia, că diarele ruse țin un limbaj totu mai violent contra Austro-Ungariei. Oficiosu „Varșavski Dnevnik“ publică un raport în care se comunică, că s'a format un guvern național secret pentru liberarea Bosniei și Erțegovinei, care așteaptă momentul, ca Rusia sau Turcia să începă răboiu contra Austro-Ungariei. De altă parte reuniunea slavă de binefacere din Petersburg a ținut o ședință, în care profesorul dela universitatea din Petersburg, consilierul de stat Lamarski, a rostit o vorbire, care s'a publicat de tote diarele, chiar și de cele supuse censurei rusești.

Lamarski vorbi mai întâi de evenimentele din Bulgaria, numind pe regenții și ministrii bulgari actuali „nihilisti nepeptanați, neciopliți și neculți bulgari, o prasilă a seminariilor ruse și a literaturii ruse roșii desfrânate și imorale, calfe d'ale prăvăliilor bancnotate din Viena, marcheri din Basarabia, cămătari din Filipopole și proprietari de case de prostituțiune în Rusciuc.“ Vorbi apoi despre Slavii în genere dicend că, afară de Sârbii oficiali, de inteligența polonă a Galiciiei și de o mică și disparentă fracțiă a Rutenilor poloni, toți Slavii sunt pe partea Rusiei. Lăudând pe Cehii, dice că atitudinea dușmană a D-ului Rieger nu are valoare pentru simțimintele poporului ceh. Cu Rusia, dise mai departe Lamarski, simpatisează chiar și poporul maghiar de rëndu, despre acăsta s'a convins însuși în persoană, când a petrecut deunădile în Ungaria. Țeranii maghiari gemu sub povara dărilor și sub ruina economică și speră în Rusia. Dcă citește cineva raportele din delegațiunile austro-ungare, în care noi Rușii am fost amenințați cu atăta cutezanță, atunci se pună în fața acestor raporte dispozițiunea majorității preponderante a contribuabililor, a patronilor și lucrătorilor. Nic un Slav nu doare, ca să se slăbescă, să se micșoreze sau să se înjosescă Rusia. Acestu cuget trebuie să umple de spaimă și de desperare pe fiecare Slav. Rusia va libera pe frații slavii, care gemu sub jugul stărilor și îi va face popore independente sub protectoratul slav, ori câtă ne-ar amenința conții Kalnoky și Andrassy, și domni Tisza, Vambery și Falk.“

Acăsta vorbire a durat peste două ore în fața unei adunări de vr'o 3000 persoane, la care între alții au asistat arhiepiscopul Benjamin din Irkucik, episcopul German din Caucaș, procuratorul suprem al sf. sinodului consilierul intim Pobjedonoszev. Oratorului i s'au adus furtunoșe ovațiuni.

Din dieta croată.

În ședința dela 9 Decembrie se continuă desbaterea asupra bugetului.

Gyurkovič vorbi pentru buget, are încredere necondiționată în guvern. Oratorul biciuiesce atitudinea independenților și dice: După nunțiu și renunțiu avem

acum și un denunțiu! (Contrațiceri în drépta, strigăte: Voi denunțați! Derencin găsește fără veste în buzunaru sêu programul centrului. Ilaritate).

Derencin: Sciți așăderă și ce se petrece în buzunare străine!

Gyurkovič: Contrapropunerea n'are nici un scop, deorece în țără nu e cu puțință nici un guvern, care nu se basază pe legi.

Barcič declară în numele partidei drepte, că respinge contrapropunerea independenților și a centrului, cere nu e constituțională. Partida sa e adevărata reprezentantă a Croației. În numele acesteia își exprimă oratorului hotărâta sa neîncredere în guvern. Poporul croată condamnă politica de ađi antislavă și mai ales antirusă a monarhiei. Cătu timp Turcia a fost tare, monarhia s'a identificat cu ea, creșdend că va impede mișcarea slavă. Acum, când Turcii sunt slabi, marele bărbat de stat Andrassy recomandă ca problemă a monarhiei formarea de mici state independente după modelul Parmei, Piacenzei, Modenei, când Italia era încă o noțiune geografică. Aceste state mici au să fiă așitate unul contra altuia pentru ca să se nască din ele pașalcuri maghiare ca Serbia. Declarăm, că iubim pe sfânta Rusiă, că privim cu admirațiune la marele Țară și dorim, ca Rusia să își îndeplinească misiunea ei civilisatoare, implantându pe minaretele turcesci din Constantinopol stindardul slav. (Mare mișcare, vii aplause în stânga. Președintele sună și declară că, dca oratorul mai vorbesce astfel, îi detrage cuvântul). Oratorul critică situațiunea țerei, care e desperată, și impută deputațiunei regnicolare lașitate. Renunțim ar trebui rupt în bucăți și aruncat contrariilor în față. Oratorul vede grămădindu-se nori negri; cel ce voescă existența monarhiei, ar trebui să caute a mulțami Croația, care e mică, dăr, prin pozițiunea ei, de mare însemnătate. O Croația mulțamită ar pute fi pentru aspirațiunile monarhiei o putere de neprețuit, din contra o Croația nemulțamită va forma pentru monarhia călcăiul lui Achile. Rêu trebuie să stau lucrurile în stat, dca organul cu mare vađă al Cehilor a declarat odată, că dca n'ar exista Austria, ar trebui creată, ér acum declară, că singura speranță a slavismului în monarhia este un răboiu cu Rusia, în care monarhia ar fi învinsă. (Mare mișcare). Guvernul croată și unguresc pot încă înăspri stările ce domnesc, dăr săși aducă aminte de aceea, că în momentul când va călca pe pavagiul nostru copita celui dintâu cal căzăcesc, a sunat ora pentru mântuirea Slavilor Austriei și Croația în acelu moment se va reinălța pe ruinele conglomeratului dualistic nenatural.

Banul Kluen-Hedervary vorbesce contra lui Barcič. Partida dréptă caută să și câștige, prin astfel de enunțeri, tărumul pierdut în popor. Guvernul a resturnat biurocratismul și a introdus comitate libere ale căror alegeri libere au nimicit partida lui Barcič. Starcevicianii se folosesc de mijloce ca nicăeri în Europa. Vorbirea lui Barcič conține idei de resturnare. Pressa opozițională pregătesce țerii rușine și, dca va fi nevoiă, va cere dietei contra aceleia și mai aspre măsuri. Partida antevorbitorului o voiu combate cu tote mijlocele legale și, dca acestea nu voru fi de ajuns, o voiu pune în afară de lege. (Contrațiceri în stânga. Camenar: Frumos, dca Banul vorbesce astfel!)

Folnegovič, independent, vorbesce pentru contrapropunere. Dieta croată e încă totu un parlament trunchiat, că Dalmația e încă nereprezentată. Asta e vina acelei națiuni, care domnesc adă aci. Pentru buget nu votăză, guvernul nu e parlamentar, pauperismul domnesc în țără. La porțile edificiului dietei majoritatea e păzită de gendarmi. Situațiunea deputaților opoziționali e plină de chin. Nu guvern parlamentar, ci un parlament al guvernului există. (Camenar: Așa e!) Oratorul vorbesce încă pentru contrapropunerea lui Derencin și incheie: Mai nainte de ce sanăm pactul, să ne sanăm consciința de sine.

SCRILE ȚILEI.

„Presse“ din Viena anunță, că în țilele acesteia e așteptat la Viena ministrul român Sturza. Proba-

Cursul la bursa de Viena din 13 Decembrie st. n. 1886.

Table of exchange rates for various goods like gold, paper, and currencies from Vienna.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 28 Noembrie st. v. 1886.

Table of exchange rates and prices for various items at the Bucharest market.

Cursulu pietei Braşov

din 14 Decembrie st. n. 1886.

Table of exchange rates for various currencies and goods at the Braşov market.

Avisu importantu!

Am onore a incunoscinta p. t. publicu, ca pentru a-i da ocaziune se-si procure directu si cu preturi forte moderate urmatoarele articole, precum:

- List of goods for sale: Iere negre moi, Iere roşii, Lacherda, Masline mari de „Volo”, Masline mici „Trilie”, Diferitu pesce prospetu, nesaratu, Morunu, somnu, crapu, saratura prospeta.

m'am decisu a vinde in timpul catu va dura sezonulu si „en detail” in localulu

D-loru Mutzig & Slaminek Strada Teatrului.

Comande pentru provincia efectuezu promptu dela 1/2 Kilo in susu cu rambursu.

Braşov, 1 (13) Decembrie 1886. Cu tota stima

Nicolae N. Bidu.

Avisu importantu!

Anuntu.

Subsemnatulu dupa o pracsu de sodalu in meseria croitoriei fine de vestminte barbatesci in timpu de 5 ani de zile; dupa unu studiu de croela in scola speciala:

FACH-SCHULE, din Viena,

primindu concesiunea a lucra meseria de croitoria fina, de sine-mi am deschisu:

Atelierul meu in Tergul-graului Nr. 558.

in curte indaratu, catulu primu.

Incunoscintezu on. publicu ca primescu in atelierulu meu comande pentru totu felulu de vestminte barbatesci, asigurandu ca le voi esecuta in modulu asteptatu, cu tota promptitudinea si dupa moda cea mai noua.

Preturile voru fi cele mai moderate; me recomand u on. publicu.

Braşov, 2 (14) Decembrie 1886.

1-3

Teodoru Plosca,

croitoru, in Tergul-graului, Nr. 558.

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octombrie st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stat u reg. ung.

Large table showing train schedules and fares for routes between Predeal, Budapest, Teius, Arad, and Braşov.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose.